

prima instanță: N. Podlisnic
instanța de apel: Iu. Grosu, A. Corcenco, D. Corolevscji

dosarul nr. 2rc-590/15

D E C I Z I E

16 septembrie 2015

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Maria Ghervas
Dumitru Mardari

examinând recursul declarat de către Consiliul raional Drochia,
în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Societății cu Răspunderea Limitată „Bajura-Com” împotriva Consiliul raional Drochia cu privire la declararea nulității absolute a clauzelor contractuale și încasarea datoriei,
împotriva încheierii Curții de Apel Bălți din 25 iunie 2015, prin care a fost restituită cererea de apel declarată de Consiliul raional Drochia ca fiind depusă tardiv,

constată:

La 26 noiembrie 2010, SRL „Bajura-Com”, mun. Chișinău a depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului raional Drochia cu privire la încasarea datoriei și cererea de modificare a temeiului și obiectului acțiunii cu privire la declararea nulității absolute a clauzelor contractuale și încasarea datoriei. (vol. I f.d. 3-6 , vol. II f.d. 208-223).

În motivarea acțiunii inițiale a indicat că la 17 septembrie 2007 părțile au încheiat contracte cu nr.IFB -W-5364-SIDA2 Centrul de consiliere pentru copii și familii în situație de risc „Căldura casei,;; nr.IFB-W-5365-SIDA2 Centrul pentru copii și tineri cu dezabilități „Ciocîrlia”, nr.IFB-5366-SIDA2 Centrul de zi și plasament temporar pentru persoane în etate „Drofa”, prin care SRL „Bajura- Com” în calitate de contractor avea obligația de a executa anumite lucrări de reparație a Centrelor comunitare specificate, iar Consiliul raional Drochia în calitate de beneficiar avea obligația de a achita plata pentru lucrările efectuate.

Susține că termenul de executare a lucrărilor fiind stabilită pînă la 31 mai 2008, iar întru prelungirea termenului de executare a lucrărilor SRL „Bajura-Com” s-a adresat către Președintele Consiliului raional Drochia prin scrisorile cu nr.161 din 17 decembrie 2007 , nr.48 din 21 decembrie 2007, nr.75 din 15 mai 2008 , nr.84 din 06 iunie 2008, nr.178 din 19 iunie 2008, în urma cărora a fost dat răspuns numai la o scrisoare, prin care s-a refuzat neîntemeiat prelungirea termenului de executare a lucrărilor .

Mai invocă că nici prin scrisoarea nr.418 din 20 mai 2008 pîrîtul n-a acceptat prelungirea termenului de efectuare a lucrărilor și i-a avertizat că vor fi aplicate

penalități în mărime de 0,1% din prețul final al contractului și a fost reținută penalitatea în mărime de 29850,79 lei.

Menționează că fost expediat un demers către FISM în vederea achitării sumei de 137968,31 lei ca diferență de la cererile de plată cu nr. 1,2,3,4,5,6 , în urma căruia FISM prin scrisoarea cu nr.02-8/0222 a refuzat achitarea ei.

La 31 iulie 2008, prin scrisoare cu nr.219, a expediat în adresa Președintelui raionului Drochia un deviz local cu privire la efectuarea lucrărilor suplimentare în mărime de 217020,88 lei, în urma căruia nu a primit nici un răspuns și lucrările de bază la contractele cu nr.IFB-W-5364-SIDA2, nr.IFB-W-5365-SIDA2, IFB-W-5366-SIDA2 în sumă totală de 199.389,61 lei.

La fel invocă că în adresa Companiei SRL „Bajura-Com” nu a parvenit nici o reclamație din partea pîrîtului cu privire la calitatea și mersul lucrărilor efectuate.

Cu toate acestea Președintele raionului Drochia nu a pus în discuție la ședința Consiliului raional Drochia chestiunea cu privire la prelungirea contractelor, și de unul singur a decis stoparea și anularea contractelor, încheind cu alte companii contracte la o sumă mult mai mare și pe un termen mai lung .

Totodată, au fost acceptate și semnate facturile fiscale în sumă totală de 1790657 lei, și anume factura fiscală nr.SU 2759141 din 01 decembrie 2009 în sumă de 638.544,25 lei, factură fiscală nr.SU 2559142 din 01 decembrie 2009 în sumă de 573280,69 lei , factură fiscală SU 2759143 din 01 decembrie 2009 în sumă de 578833,00 lei .

Insistă că pîrîtul îi datorează suma de 763295,29 lei, și anume, diferența de la cererile de plată 1,2,3,4,5,6 în sumă de 137968,31 lei, penalitatea de 29850,79 lei, lucrări suplimentare de 217020,88 lei, lucrări efectuate pe deviz: IFB-W-5364-SIDA2 în sumă de 71500,22 lei, nr.IFB-W-5365-SIDA2- 1603 în sumă de 63370,33 lei și nr.IFB-W-5366-SIDA2-1600 în sumă de 64519,06 lei și rețineri 10% - 179065,70 lei.

Solicită încasarea din contul Consiliului raional Drochia în beneficiul SRL „Bajura-Com” datoriei în mărime de 763295,29 lei și prejudiciul moral în sumă de 495500 lei, cât și cheltuielile de judecată.

Ulterior, reclamantul și-a modificat cerințele acțiunii, solicitînd declararea nulității absolute a clauzei contractuale de la pct. 24, alin.6 din Datele despre Contract și anume sintagma „Plățile ulterioare către contractor vor fi calculate în dolari SUA și vor fi plătite și convertite în lei la rata de schimb stabilită de Banca Comercială Banca Socială SA fil. Interracională la ziua efectuării plății de către FISM”; declararea nulității absolute a clauzei contractuale de la pct. 41.3 din Condițiile Contractului; încasarea forțată din contul Consiliului Raional Drochia în beneficiul SRI „Bajura-Com” a diferenței de curs valutar în sumă totală de 137 968,10 lei; a reținerilor în sumă totală de 179 065,80 lei; a penalităților ilegal aplicate SRL „Bajura-Com” în sumă totală de 29850,79 lei; a remunerației pentru lucrările din Cererile de Efectuare a Plăților nr.7 în sumă totală de 199 389,61 lei; a dobînzii de întîrziere în mărime de 215172,15 lei și a taxei de stat în mărime de 22 898,85 lei.

Prin hotărîrea Judecătorei Drochia din 23 martie 2015, acțiunea a fost admisă și au fost declarate nule clauzele contractuale din datele despre contractele încheiate la data de 26 septembrie 2007 între Consiliul raional Drochia , Agenția de Implimentare a SP Drochia și SRL „Bajura-Com” , mun. Chișinău și anume: de la pct. 41.3 și de la pct. 24 , al. 1 sintagma „Plățile ulterioare către contractor vor fi calculate în dolari

SUA și vor fi plătite și convertite în lei la rata de schimb stabilită de Banca Comercială „Banca Socială” SA, fil. Internațională la ziua efectuării plății de către FISM”.

Prin aceeași hotărâre a fost încasat de la Consiliul raional Drochia în beneficiul SRL „Bajura-Com” diferența de curs valutar în sumă totală de 137 968,10 lei; reținerea în sumă totală de 179 065,80 lei; penalitatea aplicată în sumă totală de 29850,79 lei; remunerarea pentru lucrările din cererile de efectuare a plăților nr. 7 în sumă totală de 199 389,61 lei; dobânda de întârziere în sumă totală de 215 172,15 lei și cheltuielile de judecată în mărime de 800 lei.

Totodată, s-a încasat de la Consiliul raional Drochia taxa de stat în beneficiul statului în sumă totală de 22 314 lei.

Nefiind de acord cu soluția adoptată, Consiliul raional Drochia a depus la data de 16 aprilie 2015 apel preventiv împotriva hotărârii primei instanțe, însă, deoarece apelul respectiv a fost expediat la Curtea de Apel Bălți, instanța de apel i-a restituit cererea apelantului, explicându-i că apelul urmează a fi depus prin intermediul Judecătoriei Drochia, în condițiile art. 364 CPC.

La 24 aprilie 2015 Consiliul raional Drochia a depus, prin intermediul Judecătoriei Drochia, apel preventiv împotriva hotărârii primei instanțe, invocând dezacordul cu aceasta și solicitând casarea ei.

Prin încheierea Curții de Apel Bălți din 27 mai 2015, nu s-a data curs cererii de apel depuse de către Consiliul raional Drochia, fiind acordat apelantului termen până la 25 iunie 2015 ora 09.00 pentru prezentarea cererii de apel motivate și explicat apelantului Consiliului raional Drochia că dacă nu va lichida neajunsurile menționate și nu va prezenta cererea de apel motivată, în termenul stabilit, cererea de apel nu va fi considerată depusă și împreună cu toate documentele anexate va fi restituită.

Prin încheierea Curții de apel Bălți din 25 iunie 2015 a fost restituită cererea de apel declarată de Consiliul raional Drochia, cu înscrisurile respective, ca fiind depusă tardiv.

La 08 iulie 2015 Consiliul raional Drochia a declarat recurs împotriva încheierii instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a încheierii contestate și restituirea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Bălți.

În motivarea recursului a invocat că apelul preventiv a fost expediat de către Consiliul raional Drochia la 14 aprilie 2015, fapt care a fost ignorat de către instanța de apel.

Mai invocă că prin încheierea Curții de apel Bălți din 25 mai 2015 nu s-a data curs cererii de apel și i s-a acordat termen până la data de 25 iunie 2015 ora 09.00 pentru prezentarea apelului motivat, iar la 22 iunie 2015 Consiliul raional Drochia, în interiorul termenului stabilit de instanță a depus apel motivat, astfel, conformându-se indicațiilor instanței de apel.

În conformitate cu art. 425 CPC, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la pronunțarea ei.

Din materialele dosarului rezultă că copia încheierii Curții de Apel Bălți din 25 iunie a fost expediată în adresa recurentului Consiliul raional Drochia la 26 iunie 2015, fapt ce se confirmă prin copia scrisorii de însoțire nr. 14022 (f. d. 130), care a fost recepționată de recurent 30 iunie 2015, ce se atestă prin avizul de recepție (f. d. 137).

Astfel, instanța de recurs consideră că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 08 iulie 2015 în termen.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) CPC, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului în raport cu temeiurile recursului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea încheierii instanței de apel și restituirea pricinii spre rejudecare apelului în fond din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 427 lit. b) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind pricina spre rejudecare din considerentele ce urmează.

După cum denotă actele cauzei prin încheierea din 25 iunie 2015, Curtea de Apel Bălți a dispus restituirea cererii de apel declarată de Consiliul raional Drochia ca fiind depusă peste termen, întemeindu-și concluziile pe dispozițiile art. 369 alin. (1) lit. b) și art. 362 alin. (1) CPC.

În conformitate cu art. 362 alin. (1) CPC, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

În conformitate cu art. 236 alin. (4) CPC, participanții care nu au fost prezenți la pronunțarea dispozitivului hotărârii primesc copia hotărârii în decurs de 5 zile.

Contrar concluziilor expuse în încheierea instanței de apel, instanța de recurs, analizând materialele probator, constată că dispozitivul hotărârii Judecătoriei Drochia, prin care a fost admisă acțiunea SRL „Bajura-Com”, a fost emis și pronunțat la data de 23 martie 2015.

Tot actele cauzei atestă că dispozitivul hotărârii a fost emis în lipsa Consiliului raional Drochia, însă conformându-se prevederilor art. 236 alin. (4) CPC, Judecătoria Drochia la data de 27 martie 2015 a expediat în adresa Consiliului raional Drochia copia dispozitivului hotărârii pronunțate.

Aici, este important de menționat că termenul de 30 zile acordat pentru contestarea hotărârii, conform prevederilor art. 362 CPC, începe să curgă din momentul pronunțării dispozitivului hotărârii, respectiv, în speță din data de 23 martie 2015, iar ultima zi pentru depunerea apelului urma a fi 22 aprilie 2015.

Însă după cum rezultă din actele cauzei, inițial, apelul preventiv a fost expediat de către Consiliul raional Drochia la data de 14 aprilie 2015 în adresa Curții de Apel Bălți și înregistrat de instanța respectivă la data de 16 aprilie 2015.

Drept urmare, instanța de apel, constatând că apelul respectiv a fost depus cu încălcarea prevederilor art. 364 CPC, care stabilește condițiile depunerii cererii de apel a dispus restituirea Consiliului raional Drochia a cererii de apel pentru a fi declarată cu respectarea prevederilor menționate.

În acestea condiții, la caz prezintă relevanță prevederile art. 110 CPC, care stabilește că termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

În conformitate cu prevederile art. 111 alin. (3) CPC, termenul de procedură stabilit în ani, luni sau zile începe să curgă în ziua imediat următoare datei calendaristice stabilite, datei comunicării actului de procedură sau producerii evenimentului ori momentului care a condiționat începutul lui.

Iar potrivit art. 112 CPC, termenul stabilit în ani expiră în luna și ziua respectivă a ultimului an al termenului. Termenul stabilit în luni expiră pe data respectivă a ultimei luni a termenului. Dacă ultima lună nu are data respectivă, termenul expiră în ultima zi a lunii. Dacă ultima zi a termenului este nelucrătoare, acesta expiră în următoarea zi lucrătoare.

Actul de procedură pentru care este stabilit un termen poate fi îndeplinit până la ora 24 a ultimei zile din termen. Dacă cererile de apel sau de recurs, documentele sau sumele bănești au fost predate la oficiul poștal sau la telegraf, sau prin alte mijloace de comunicație înainte de ora 24 din ultima zi a termenului, actul de procedură se consideră îndeplinit în termen. Dacă actul de procedură trebuie efectuat nemijlocit în instanța judecătorească ori în o altă organizație, termenul se consideră expirat la ora care încheie programul lor sau la care încetează operațiunile respective.

Raportând prevederile normelor enunțate la circumstanțele speței, instanța de recurs relevă că scrisoarea de însoțire a Curții de Apel Bălți prin care a fost remisă Consiliului raional Drochia cerere de apel din 16 aprilie 2015, a fost recepționată de ultimul la data de 22 aprilie 2015 (f. d. 114) și imediat în următoarea zi, la 23 aprilie 2015, apelul preventiv a fost expediat, prin intermediul oficiului poștal, în adresa Judecătoriei Drochia și înregistrat la aceasta la 24 aprilie 2015.

În aceste circumstanțe, Colegiul consideră că aprecierea instanței de apel precum că depunând apelul la data de 23 aprilie 2015, Consiliul raional Drochia a omis vădit termenul legal de atac este neîntemeiată, dictată de aprecierea arbitrară a circumstanțelor pricinii.

Aceasta deoarece, odată cu depunerea cererii de apel din 16 aprilie 2015, a fost întrerupt pentru Consiliul raional Drochia cursul termenului de declarare a apelului, ori ultimul nu avea la cunoștință despre faptul că cererea sa de apel va fi restituită, respectiv, continuând aceiași logică de idei, timpul scurs până la recepționarea de către Consiliul raional Drochia a apelului restituit, urmează a fi calculat în favoarea acestuia, pentru ai nu fi îngrădit accesul la justiție.

Aspectul dat urma a fi apreciat și din considerentul că, Curtea de Apel Bălți în mod neîntemeiat a remis în adresa Consiliului raional Drochia cererea de apel înregistrată de ultimul la 16 aprilie 2015, or, apelul deja înregistrat urma a fi remis Judecătoriei emitente a hotărârii contestate pentru îndeplinirea obligațiilor stabilite la art. 367 CPC.

Or, omiterea acestor circumstanțe, în opinia instanței de recurs, este contrară normelor precizate, apelul de fapt, fiind depus în termenul prevăzut de legislația procesual civilă și neîntemeiat apreciat de către Curtea de Apel Chișinău, ca fiind tardiv.

În această ordine de idei, faptele relatate generează casarea încheierii recurate, or menținerea acesteia, în condițiile enunțate, ar constitui o încălcare a drepturilor Consiliului raional Drochia de a dispune de drepturile sale procedurale în condițiile normelor în vigoare, care sunt garantate și de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și îngrădirea accesului la justiție.

Distinct de cele enunțate, Colegiul civil, comercial și contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, a casa integral încheierea instanței de apel și a restitui pricina spre judecare a apelului în fond.

În conformitate cu art. 427 lit. b), art. 428 CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

decide:

Se admite recursul declarat de către Consiliul raional Drochia.

Se casează integral încheierea Curții de Apel Bălți din 25 iunie 2015 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Societății cu Răspunderea Limitată „Basjura-Com” împotriva Consiliul raional Drochia cu privire la declararea nulității absolute a clauzelor contractuale și încasarea datoriei, cu restituirea pricinii spre judecarea apelului în fond la Curtea de Apel Bălți.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președinte, judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Maria Ghervas

Dumitru Mardari